

NIGDY WIĘCEJ „NIEWIEDZY”

O DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ DLA SKAZANYCH

Edukacja kojarzy nam się zazwyczaj z długimi godzinami spędzonymi nad literaturą, słuchaniem nauczycieli i oczekiwaniem w zniecierpliwieniu na wyniki różnorodnych testów i egzaminów. Jakkolwiek każde z tych intuicyjnych skojarzeń jest trafne, należy pamiętać o tym, że edukacja jest pojęciem o wiele szerszym i obejmuje nie tylko naukę, ale również rozwijanie rozmaitych kompetencji, kształtowanie naszego charakteru oraz uwrażliwianie nas na potrzeby własne i innych ludzi. Nie bez powodu tak słynne stało się powiedzenie „Człowiek uczy się całe życie!”.

Nie ulega wątpliwości, że prowadzenie edukacji w warunkach więziennych jest niezwykle trudne. Odbywając karę pozbawienia wolności łatwo jest popaść w demotywację i zamknąć się na pojawiające się okazje do nauki. Należy pamiętać, że jednym z naczelných celów wymierzenia kary w ogóle jest przywrócenie sprawcy przestępstwa społeczeństwu, jako osoby rozumiejącej swój błąd i gotowej do podejmowania pozytywnych działań. Dlatego też, formułując rekomendacje co do prowadzenia edukacji w warunkach więziennych, Rada Europy podkreśliła, że więźniom należy zapewnić dostęp do edukacji, która służy ich rozwojowi osobistemu, sprzyja skutecznej reintegracji ze społeczeństwem oraz w dalszej kolejności – ogranicza zjawisko recydywy. Dokument, w którym zawarto powyższe wskazania został uchwalony 13 października 1989 roku. Od tego czasu co roku 13 października obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Edukacji w Więzieniach.

Jakie rodzaje zajęć są otwarte dla osób skazanych? Czy odbywają się one z ich inicjatywy, czy są sugerowane przez

podmioty zewnętrzne? Jaką tematykę obejmują? Przyjrzyjmy się przykładom działań edukacyjnych podejmowanych przez Stowarzyszenie „Nigdy więcej” we współpracy ze Stowarzyszeniem Inicjatywa Obywatelska „Pro Civium”.

Pracując nad edukacją osób skazanych nie należy zapominać, że są to osoby, które odbywają karę. Kara ta wymierzona jest za czyny, karygodne czyny, których się dopuścili. Z perspektywy oddziaływań readaptacyjnych ważne jest, aby skazany rozumiał na czym polegał jego błąd i widział możliwość uzyskania wybaczenia oraz naprawienia wyrządzonego zła. Ten cel uwidocznił się w zorganizowanym w 2019 roku konkursie: „Co powiedziałbyś człowiekowi, którego kiedyś skrzywdziłeś?”. Konkurs odbył się z inicjatywy Stowarzyszenia Inicjatywa Obywatelska „Pro Civium”, we współpracy ze Stowarzyszeniem „Nigdy więcej”. Podobny charakter miała również przygotowana przez wskazane organizacje broszura dla osób skazanych, której słowami przewodnimi były słowa: **„Każdy człowiek zasługuje na prawo do drugiej szansy. Czym większe zło, tym dłuższa droga do wybaczenia”**.

Odbywanie kary pozbawienia wolności jest również okazją dla skazanych do rozwoju osobistego, w tym pracy nad zrozumieniem swoich emocji i kształtowaniem charakterów. Niezwykle ciekawą inicjatywą jest prowadzony przez osadzonego Łukasza Głowackiego blog „37 dni”, na którym zamieszcza on wpisy o filozofii, emocjach i relacjach międzyludzkich. Blog prowadzony jest we współpracy ze Stowarzyszeniem „Nigdy więcej”. Nie ulega wątpliwości, że możliwość przekucia odczuć oraz refleksji towarzyszących odbywaniu kary w treść kreatywną jest niezwykle pozytywnym mechanizmem edukacji. Jego skuteczność opiera się na personalnym zaangażowaniu skazanego w działanie.

Tematyką o szczególnej wadze nie tylko dla osób skazanych, ale dla całości społeczeństwa jest przeciwdziałanie

dyskryminacji oraz demontaż krzywdzących stereotypów. Szacunek do wszystkich ludzi oraz zrozumienie jak różnorodne jest nasze społeczeństwo jest kluczowe dla readaptacji skazanych, a co za tym idzie – powinno znaleźć swoje miejsce w zapewnianych im działaniach edukacyjnych. Jako przykład takiej inicjatywy można wskazać zorganizowaną przez słuchaczy Centrum Kształcenia Ustawicznego przy Zakładzie Karnym w Czarnem we współpracy ze Stowarzyszeniem „Nigdy więcej” wystawę plakatów i grafik o tematyce antyrasistowskiej. Autorem pomysłu na wystawę był osadzony pan Michał, dla którego tematyka równości i dyskryminacji jest szczególnie ważna. Stowarzyszenie „Nigdy więcej” przeprowadziło również serię szkoleń o przeciwdziałaniu rasizmowi dla pracowników i wolontariuszy pracujących ze skazanymi.

Chociaż wydarzyło się już wiele dobrego, można zrobić jeszcze więcej. Stowarzyszenie „Nigdy więcej”, którego działalność koncentruje się przede wszystkim wokół monitorowania zdarzeń o tle ksenofobicznym jest otwarte na współpracę z jednostkami penitencjarnymi oraz organizacjami społecznymi. Organizacja może pomóc w prowadzeniu działań edukacyjnych, przede wszystkim poprzez przygotowanie materiałów (plakatów, ulotek) o tematyce antyrasistowskiej, objęcie patronatem inicjatyw w danej jednostce czy też przeprowadzenie wirtualnego szkolenia o różnorodności dla skazanych i pracowników. W celu uzyskania szczegółowych informacji wystarczy skontaktować się ze Stowarzyszeniem mailowo pod adresem: redakcja@nigdywiecej.org.

Krótko podsumowując:
**działajmy, edukujmy,
współpracujmy!**